

съ централната власт (бр. 22 на в. „Съзнание“, 1901 год.). По-рано Съюзът отъ една „недосегаема висота“ се опитвалъ да диктува на държавата, обаче пакъ „се видѣло“, че така никакви резултати не се добиватъ, макаръ Съюзътъ да се опиралъ на „народа“. Така, не „спекулативнитѣ мждрувания и теоритични построения, но *опита, практиката* посочиха *правилния пжтъ*“, заключава в. „Съзнание“. Този правъ пжтъ е пжтя къмъ министерскитѣ порти.

Защо Съюзътъ еволюира, защо се изроди въ една, наистина, професионално-пролетарска по съставъ, но *буржуазна* по идеология учителска организация? Отъ какво се обуславяше новата му теория? Тази нова идеология на съюзната маса бѣ въ свръзка съ зараждащото се буржуазно-демократично движение въ страната ни, съ учението му за жизнеспособността на дребната буржуазия въ икономическия и политическия животъ, съ появата на дребно-буржуазнитѣ политически течения — общодѣлството и радикалдемократизъма.

Известно е, че родоначалникътъ на общодѣлството, Янко Сакъзовъ презъ властвуването на „черкезкия“ режимъ на Радославова не виждаше друго спасение за България, освенъ установяването на единъ „конституционенъ“ режимъ — сжщиятъ Я. Сакъзовъ, който за своята дългодишна „социалистическа“ дейность, по случай юбилея си презъ по-миналата година, получи поздравителни телеграми и приветствия не само отъ Царь Борисъ III, но и отъ м-ръ председателя Ляпчевъ, и отъ г-нъ г-нъ Стефана, софийски митрополитъ, и отъ цѣлата правителствена и опозиционна буржуазна преса. За своята теза Я. Сакъзовъ подири обществени сили, които да въдворятъ жадувания отъ него конституционенъ режимъ. За тая цель, той, макаръ и „социалистъ“, не можа да спре погледа си върху българския пролетариатъ, защото въ прекарваната тогава остра икономическа криза, пролетарското движение бѣ замрѣло. И като всѣки дребнобуржуазенъ мислителъ, Я. Сакъзовъ не можеше да разглежда *исторически* нашата действителность и да улови здравата и единствено надеждна пролетарска тенденция за въдворяване на демократическия режимъ у насъ. Той виждаше само дадения моментъ тогазъ и заяви, че „по особени негови съображения“, още „не проучени въ подробности“, капитализмътъ въ България нѣма „бързо и победоносно“ да се развива. Следователно, пролетариатътъ, когото той признаваше на теория, „за дълго“ не може да играе решаваща роля. Ето защо, за тогавашния моментъ ще трѣбва да се облегнемъ на други обществени сили. И жадното дребнобуржуазно око на Я. Сакъзовъ се спрѣ на бунтарски настроенитѣ дребни производители, т. е. върху сжщитѣ дребнопроизводствени маси, като отражение на които изкача дребнобуржуазното демократично движение, което се излѣ въ формата на буржуазенъ демократизъмъ. Както е известно, Я. Сакъзовъ измждри теорията за „производящитѣ съсловия“, които, при „известна организация и ръководство“, заедно съ пролетариата, ще могатъ да служатъ за скала, върху която ще можемъ да се опираме за въдворяване на единъ „конституционенъ режимъ“. Така Я. Сакъзовъ дойде до положението, да замѣни принципа на касовата борба съ „класовото сътрудничество“. За него нашата действителность имаше изгледъ на едно дребнобур-